

AKTI I KRIJIMIT

“KONTRATA KOLEKTIVE E PUNES”

KAPITULLI

1

PREAMBULA

KONTRATA KOLEKTIVE E PUNËS
ËSHTË NJË PROCES ME NJË SERE HAPASH,
HAPA STRUKTUREORE PËR TE KRIJUAR NJË DOKUMENT,
NJË PROCEDURE STANDARDE
NJË VEPRIM JURIDIK
QE CAKTON TE DREJTAT DHE DETYRIMET
E PALËVE TE PËRFSHIRA.
KY PROCES MUND TE SIGUROJE QE
KONTRATA INDIVIDUALE E PUNËS TE JETE
E QARTE, E LIGJSHME DHE E ZBATUESHME.
KONTRATA KOLEKTIVE E PUNËS PËR
PUNËTORET E MENDJES DHE
PUNËTORËVE TE FUQISË SE KRAHUT,
ËSHTË PROCES DINAMIK DHE I SHTRIRE NE KOHE,
ÇKA KUPTOHET NE TE GJITHË JETËN E KËTYRE
INDIVIDËVE...
QE NGA EDUKIMI DHE NJËKOHËSISHT NGA THEMELIMI I
MARRËDHËNIES SE PUNËS
DHE DERI NE PËRFITIMIN TE KAPITALIT TE VETE NE
MOSHËN E PENSIONIT PËR GJITHSECILIN.

KAPITULLI I PARE

1. Preambula (Hyrja)

1.1. Përshkrimi i Përgjithshëm i Qëllimit të Kontratës Kolektive të Punës dhe arsyet pse është krijuar.

- ✓ Kontrata Kolektive e Punës është një marrëveshje, e cila krijohet nga Entit Publik Kombëtar, URDHRI I INXHINIERI'VE NE REPUBLIKEN E SHQIPERISE, që është dhe që përfaqëson interesat e përbashkëta të profesionistëve, me qëllim koordinimi dhe garantimin e se drejtës së ushtrimit të profesioneve, në fushat e caktuar të çdo disipline të inxhinierive. Në zbatim plotë të ligjit nr. 10171, datë 22.10.2009 “Për Profesionet e Rregulluara në Republikën e Shqipërisë”, si edhe rregullon marrëdhëniet ndërmjet tyre në funksion të publikut, si edhe direktivave të BE-se, me qëllim të integrimin e çdo profesioni/profesionisti në sipërfaqen Ndërkombëtare në Referim; a) *Directive 2005/36/EC of the European Parliament (i ndryshuar)*, b) *ligji nr. 10171 datë 22.10.2009, “Për Profesionet e Rregulluara në Republikën e Shqipërisë”, c) ligjit nr. 103/2014 “Për Miratimin e Strategjisë së Sigurisë Kombëtare të Republikës së Shqipërisë”*.
- ✓ Kompetenca vetjake ose funksionale të Entit Publik Kombëtar, është **te ushtroj funksione vetë-rregulluese**, dhe **zë vendin si organ i administratës publike në sistemin e përgjithshëm të organeve shtetërore**, i cili e ka të përcaktuar llojin e punës që i përket Koordinimit dhe Garantimi të Disiplinave profesionale përkatëse, në ushtrimin e funksioneve të çdo urdhërim profesional në veçanti, si dhe funksionon si organit që i përket këtij niveli të caktuar dhe vendos vetëm për këto çështje.
- ✓ Qëllimi i kësaj kontrate është të vendosë dhe rregullojë kushtet e punës, pagat, përfitimet, sigurinë në punë dhe të drejtat e tjera që kanë ndikim mbi marrëdhënien e punës ndërmjet punonjësit dhe punëdhënësit, në referim edhe të konventave ndërkombëtare të ratifikuara nga ana e Republikës së Shqipërisë, për ato pjesë takuese të ligjit.
- ✓ Kjo Kontratë Kolektive Pune do të mund të sigurojë një balancë të drejtë ndërmjet interesave të të dy palëve dhe do të ndihmojë në krijimin e një mjedisi të qartë dhe të qëndrueshëm pune. Ajo synon të sigurojë **barazi dhe drejtësi**, duke mbrojtur punonjësit nga abuzimet e mundshme dhe duke krijuar një marrëdhënie pune të qëndrueshme dhe të drejtë dhe minimalisht e vlerësuar nga pikëpamja monetare të pagës.

Qëllimet kryesore janë në referim të konventës nr. 154 “Bisedimet Kolektive 1981”;

- a) *përcaktimin e kushteve të punës dhe termat e punësimit;*
- b) *rregullimin e marrëdhënieve midis punëdhënësve dhe punonjësve;*
- c) *rregullimin e marrëdhënieve midis punëdhënësve ose organizatave të tyre vetërregulluese; dhe një ose*
- d) *disa organizatave të punonjësve, të enteve publike përfaqësues të urdhrave të veçantë.*

Synimet kryesore të Kontratës Kolektive të Punës përfshijnë neni 159 Kodi I Punës së RSH-së.

1. **Përmirësimin e Kushteve të Punës:** Për përcaktimin e qartë të orëve të punës, të pushimeve, të sigurisë dhe të mbrojtjes shëndetësore.
2. **Përcaktimin e Pagës dhe Përfitimeve:** Për përcaktimi i pagave minimale, shpërblimeve, bonuseve dhe përfitimeve shtesë që punonjësit kanë të drejtë të marrin.
3. **Garantimi i të drejtave dhe përgjegjësi të ndërsjella:** Kontrata do të përcaktoj qartë të drejtat dhe detyrimet e punonjësve dhe punëdhënësit, duke u përpjekur për të shmangur keqkuptimet dhe konfliktet.
4. **Sigurimin e mekanizmave për zgjidhjen e konflikteve:** Për Krijimi i procedurave për ankesat dhe zgjidhjen e konflikteve që mund të lindin ndërmjet punonjësve dhe punëdhënësit.
5. **Qëndrueshmërinë në marrëdhënien e punës:** Kontrata Kolektive e Punës do të mund të siguroj stabilitet dhe para shikueshmëri në marrëdhëniet e punës, duke krijuar një mjedis pune të qëndrueshëm për të dy palët.

Arsyet pse Krijohet;

❖ **Kjo Kontratë Kolektive Pune është Proces në shoqërinë e përfshirë në këto Disiplinë, është ndihme për të vepruar brenda rregullave dhe normave të paracaktuara:**

1. **Për të Mbrojtur të Drejtat e Punonjësve:** Kontrata Kolektive e Punës synon të mbrojë të drejtat e punonjësve në një mënyrë kolektive, duke u ofruar atyre një zë më të fortë për të negociuar kushtet e punës dhe pagat, në vijim gjithsecili në mënyrë individuale me punëdhënësin.
2. **Për Përmirësimin e Standardeve të Punës:** Duke vendosur standarde më të larta për pagën, kushtet e punës dhe përfitimet, kontrata kolektive ndihmon në përmirësimin e jetës dhe mirëqenies së punonjësve.
3. **Për Përmirësimin e Shërbimeve:** Duke identifikuar punonjësit e kualifikuar dhe duke i mundësuar dhënien e statusit të Person Publik, sepse puna që kryejnë lidhen me parandalimi e fenomeneve, e në vijim me mbrojtjen e interesit publik, të sigurisë publike, të shëndetit, të reagimit në kushte emergjente dhe mirëqenies shoqërore, përfshirë edhe mjedisin natyror.
4. **Për Zgjidhjen e Konflikteve në mënyrë paqësore:** Kontrata Kolektive e Punës ofron mekanizma të rregullt për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve midis punonjësve dhe punëdhënësit, duke shmangur përshkallëzimin e konflikteve në greva ose ndjekje ligjore.
5. **Për Barazi dhe Drejtësi në Trajtim:** Kontrata Kolektive e Punës siguron trajtim të barabartë për të gjithë punonjësit, duke shmangur diskriminimin ose trajtimin e padrejtë nga ana e punëdhënësit.
6. **Për Promovimin e Dialogut Social:** Kontrata Kolektive e Punës, nxit një marrëdhënie më të mirë ndërmjet punonjësve dhe punëdhënësve përmes negociatave dhe dialogut të rregullt dhe të drejtpërdrejtë.

Krijimi i një kontrate kolektive është thelbësor për të garantuar një marrëdhënie të drejtë, transparente dhe të qëndrueshme midis punonjësve dhe punëdhënësve.

1.2. Palët e përfshira në kontratë: Enti Publik Kombëtar Urdhri i Inxhinierive ne Republikën e Shqipërisë si përfaqësuesi i Punonjësve dhe Urdhërimi i Veçantë i çdo profesioni si përfaqësues i Punëdhënësit.

Ky Akt Krijimi është Detyrim i Ligjor.

Për te Drejtat dhe Detyrimet te lidhura me "Marrëdhënien e Punës"

Kodi i Punës (nr7961,date 12.7.1995 i ndryshuar)	Ligji - PPRR (nr 10171,date 22.10.2009 i ndryshuar)	Kodi Proc.Adm (nr 44/2015)
Germa d), Kontrata Kolektive e Punës, pika 1. Neni 11 pika 1,2,3 e neni 159 Kontrata Kolektive e Punës,	Germa a),b) Neni 2 Qëllimi i Ligjit	Germa a),b) pika 1, Germa a) pika 2, Neni 2 Fusha e Zbatimit

ne referim edhe ne zbatim te se drejtës civile Kodi Civil, neni 663 *Konditat e nevojshme për qenien e kontratës janë:*

***pëlqimi i palës që merr përsipër detyrimin ¹,
shkakun i ligjshëm në të cilin mbështetet detyrimi,
objekti që formon lëndën e kontratës,
forma e saj e kërkuar nga ligji. (kontrata kolektive e punës)***

Ne këto kushte Enti Publik Kombëtar Urdhri i Inxhinierive ne RSH, ne referim te nenit 661 *Kontrata është me detyrim të njëanshëm, kur njëra palë merr përsipër detyrime ¹ ndaj palës tjetër pa patur kjo e fundit ndonjë detyrim ndaj saj.*

Lidhja e kontratës ne referim te nenit 664 *Kur kontrata përmban vetëm detyrimin e propozuesit, pritësi mund ta refuzojë propozimin brenda afatit të caktuar, ose që rrjedh nga natyra e marrëveshjes ². Në mungesë të një refuzimi të tillë, kontrata quhet e lidhur.*

² Termi "***që rrjedh nga natyra e marrëveshjes***" nënkupton se një detyrim ose e drejtë e caktuar lind në mënyrë të natyrshme ***nga karakteri, qëllimi, dhe përmbajtja e një marrëveshjeje***. Kontrata Kolektive e Punës ndonëse nuk nënshkruhet nga individët, Punëdhënës/Punëmarrës, është e pritshme, si edhe detyruese ne referim te kodeve, qe marrëdhënia e punës te jete e normalizuar/formalizuar nëpërmjet KIP-ës, por e vlerësuar dhe i siguruar nga KKP-ës, si edhe nga Kontrata Individuale e Punës. Këto janë detyrime që rrjedhin natyrshëm nga natyra e marrëveshjes, sepse janë pjesë e kuptuar e asaj marrëdhënie, si edhe minimalisht te vlerësuar prej bazës qe është Kontrata Kolektive e Punës.

Marrëdhënia e Punës është një proces formal që mbështetet në kontratë dhe ligjin specifik të punës, e cila synon të mbrojnë të drejtat dhe detyrimet e të dy palëve.

Marrëdhënia e Punës krijohet nëpërmjet Veprimit Juridik ndërmjet një punonjësi dhe një punëdhënësi, qe rregullohet nga një kontratë pune individuale. Në këtë marrëdhënie, punonjësi detyrohet të kryejë një shërbime (pune) të caktuar në favor të punëdhënësit, ndërsa punëdhënësi ka detyrimin t'i ofrojë punonjësit pagën dhe kushtet e tjera të punës të përcaktuara, të rregulluara me ligj ne vijim Kodi i Punës, Kontrata Kolektive e Punës, Kontrata Individuale me specifikimet e punës.

Palë në këtë Marrëveshje “Kontrata Kolektive e Punës” janë;

❖ **Punëmarrësit në Profesionet e Rregulluara** mund të përfaqësohen nga një gamë e gjerë aktorësh, përfshirë organizatat Entet Profesionale, Këshillat Profesionale dhe Autoritetet Publike. Këto entitete sigurojnë që të drejtat dhe interesat e punëmarrësve të mbrohen dhe që ata të kenë përfaqësim adekuat në negociatat për kushtet e punës dhe standardet profesionale.

❖ Në **Profesionet e Rregulluara**, **Punëdhënësit** mund të përfaqësohen nga një sërë entitetesh që janë të përshtatshme për natyrën dhe **kërkesat specifike teknike të këtyre profesioneve**. Profesionet e Rregulluara janë ato që kanë standarde dhe kërkesa të veçanta ligjore për praktikimin e tyre me certifikime specifike.

1) Enti Publik Kombëtar Urdhri i Inxhinierive në Republikën e Shqipërisë, përfaqëson interesat e përbashkëta të **Individëve/Punëtorëve/ Punëtorëve të Mendjes dhe Punëtorëve të Fuqisë se Krahut** dhe është Autoriteti Kompetent përfaqësues i Punëmarrësit.

Institucioni i URDHRI I INXHINIERI'VE NE REPUBLIKEN E SHQIPERISE, me qëllim koordinimin dhe garantimin e vetë rregullimit të të drejtës së ushtrimit të profesioneve specifike, ka të drejtën dhe detyrimin për të menaxhuar zhvillimin e qëndrueshmërinë të;

a) **Inteligjencës Profesionale** të Disiplinave të Inxhinierive si edhe të nen disiplinave, por pa u kufizuar tek specialistet dhe nën specialistet plotësues.

- ✓ Mbështetur në kapacitetin intelektual i njerëzve që kryejnë shërbime profesionale, të cilët karakterizohen nga perceptimi, vetëdija dhe vullneti i tyre, mbështetur mbi kualifikimet e përkatëse të çdo profesionisti.
- ✓ Mbështetur në inteligjencën e profesionistit me nivelin e lartë të edukimit që posedojnë aftësitë njohëse për të mësuar, për të formuar koncepte, për të kuptuar, për të aplikuar logjikën dhe arsyen, duke përfshirë kapacitetin për të njohur modelet e kodit të vetë rregullimit, si edhe që të kuptojnë idetë, planifikojnë, zgjidhin probleme, marrin vendime, mbajnë mend, si edhe që të përdorin gjuhën për të komunikuar me qëllim ushtrimin e profesionit të zgjedhur prej vetë atyre.

2) Enti Publik Kombëtar, i çdo Urdhërimi të VECANTE i çdo profesioni, është institucioni ideal rregullator për të dhënë të “drejtën e ushtrimit të profesionit”, ne referim të nr 10171, date 22.10.2009 i ndryshuar; dhe kane të drejtën dhe detyrimin për të përfaqësuar punëdhënësin, sipas objekti të veprimtarisë specifike të çdo profesioni.

Punëdhënësit në Profesionet e Rregulluara mund të përfaqësohen nga një kombinim i enteve profesionale, këshilltarëve ligjorë dhe organizatave të sektorëve të veçantë. Ky përfaqësim ndihmon për të siguruar që interesat e tyre të mbrohen dhe të respektohen standardet ligjore të fushës përkatëse të veprimtarisë së çdo profesioni të inxhinierive me vetë.

Ne mungese te Urdhrit te Veçantë dhe deri ne krijimi e urdhrit profesional përkatës, këtë drejte dhe detyrë do te kryej, Departamenti Profesional përkatës si Këshillues Ligjor. Këshilli Profesional do te përfaqësoj interesat e punëdhënësve dhe profesionistëve brenda sektorit/departamentit, qe paraprakisht duhet te krijohet, grupi përfaqësues dhe ne vijim te funksionojë si departament brenda Urdhrit te Inxhinierive ne RSH-se, deri sa te mund te krijohet urdhri veçantë.

Pikërisht ne zbatim dhe:

Në bazë të parimit “*lex specialis derogat generali*”, pra kur në një gjykim zbatohen njëkohësisht dy ligje (materiale apo procedurale), atëherë do të zbatohet ligji i posaçëm pasi ai ka prioritet mbi ligjin e përgjithshëm.

Ne këto kushte ekziston, si edhe duke qene qe nuk ka pengesa nga *ligji i përgjithshëm ligji nr. 10171 datë 22.10.2009, “Për Profesionet e Rregulluara në Republikën e Shqipërisë”*, i cili e përcakton identitetin dhe te drejtën, si edhe vendosjen Urdhrit te Inxhinierive ne Republikën e Shqiperise ne cilësinë e Autoriteti Kompetent (Enti i Përgjithshëm, ne zbatim te Deklaratës se Inxhinierëve, Aktit te Krijimit dhe Statutit - 12 mars 2023).

1.3. Referenca ligjore dhe kushtet, rregullatorët që mbështesin kontratën kolektive

1. Burimi i Jetesës

- 1.1. Hapësira ne një Fushe Shërbimi Profesional, për te nxjerrë diçka te nevojshme për jetën dhe që shërben si bazë për të nxjerrë diçka tjetër të dobishme. *Burim të Ardhurash. Burim Jetese. Burim Ushqimesh.* Fjalori i Shqiperise
- 1.2. Kushtetuta është ligji themelor i një Shteti. Ajo rregullon bazat e rregullimit shtetëror... marrëdhëniet më të nënshtruarit e tij ligjor dhe të drejtat dhe detyrimet e tyre. Pushtetit shtetëror i konstituuar në këtë mënyrë është i lidhur me kushtetutën e saj si ligjin më të lartë dhe pushteti (*fuqia*) e saj mbi të nënshtruarit ligjor kufizohet në këtë mënyrë.
- 1.3. Ne referim te Kodit te Punës ne RSH-se, parashikohen përparësitë e normave te se drejtës;
 - *neni 11, pika 1. Të drejtat dhe detyrimet lidhur me marrëdhënien e punës rregullohen në mënyrë përparësie nga këto burime:*
 - a) **Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë**
 - b) **Konventat ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë**
 - c) **Ky Kod dhe aktet e tij nënligjore**
 - d) **Kontrata kolektive e punës**
 - e) **Kontrata individuale e punës**
 - f) **Rregullorja e brendshme**
 - g) **Zakonet lokale dhe profesionale.**

2. E drejta, e Jetës, ne referim te Kushtetutës se RSH-se;

TË DREJTAT DHE LIRITË THEMELORE TË NJERIUT

Neni 18

1. *Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit.*
2. *Askush nuk mund të diskriminohet padrejtësisht për shkaqe të tilla si gjinia, raca, feja, etnia, gjuha, bindjet politike, fetare a filozofike, gjendja ekonomike, arsimore, sociale ose përkatësia prindërore.*

LIRITË DHE TË DREJTAT EKONOMIKE, SOCIALE DHE KULTURORE

Neni 49

1. *Secili ka të drejtë të fitojë mjetet e jetesës së tij me punë të ligjshme, që e ka zgjedhur ose pranuar vetë. Ai është i lirë të zgjedhë profesionin, vendin e punës, si dhe sistemin e kualifikimit të vet profesional.*
2. *Të punësuarit kanë të drejtën e mbrojtjes shoqërore të punës.*

3. E Drejta Civile e Globale te Individëve qe punojnë, ne referim te KONVENTAVE TE RATIFIKUARA NGA RSH-se

E drejta civile globale e punonjësve përfshin një sërë të drejtash themelore që mbrojnë punëtorët në mbarë botën, pavarësisht nga vendi ku ata punojnë. Këto të drejta bazohen kryesisht në standardet ndërkombëtare të përcaktuara nga **Organizata Ndërkombëtare e Punës (ILO)** dhe instrumente të tjera të të drejtave të njeriut, si **Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut dhe Konventat e Kombeve të Bashkuara**.

Parimet Kryesore të së Drejtës Civile Globale të Punonjësve

1. **E Drejta për Punë të Denjë**
 - o Punonjësit kanë të drejtën të punojnë në kushte të sigurta dhe me paga të drejta.
 - o Respektohet nëpërmjet standardeve si Konventa Nr. 122 mbi Politikën e Punësimit.
2. **Liria Sindikale dhe e Drejta për Negociata Kolektive**
 - o Punonjësit kanë të drejtën të formojnë sindikata dhe të negociojnë kolektivisht.
 - o Përfshihet në Konventën Nr. 87 dhe Konventën Nr. 98.
3. **Mbrojtja nga Shfrytëzimi dhe Puna e Detyruar**
 - o Ndalimi i punës së detyruar dhe trafikimit të njerëzve.
 - o E garantuar nga Konventa Nr. 29 dhe Konventa Nr. 105.
4. **Barazia në Punë dhe Mosdiskriminimi**
 - o Punonjësit kanë të drejtën të trajtohen në mënyrë të barabartë pa diskriminim për shkak të gjinisë, racës, fesë ose bindjeve politike.
 - o Përfshihet në Konventën Nr. 100 mbi Pagën e Barabartë dhe Konventën Nr. 111 mbi Diskriminimin.
5. **E Drejta për Siguri dhe Mbrojtje Sociale**
 - o Punëtorët kanë të drejtën e sigurimeve shoqërore, përfshirë pensionet, sigurimin shëndetësor dhe ndihmën për papunësi.
 - o Përfshihet në Konventën Nr. 102 mbi Sigurimet Shoqërore.
6. **Mbrojtja e Punës së Grave dhe të Miturve**

- o Kufizime për punën e fëmijëve dhe mbrojtje për punëtorët e mitur.
- o Përfshihet në Konventën Nr. 138 dhe Konventën Nr. 182 mbi format më të këqija të punës së fëmijëve.

7. Kushtet e Drejta të Punës dhe Orari i Kufizuar

- o Standardizimi i orarit të punës dhe pushimeve të paguara.
- o Përfshihet në Konventën Nr. 1 mbi Orarin Maksimal të Punës.

Këto të drejta formojnë bazën e një **drejtësie sociale globale**, duke synuar të mbrojnë punëtorët kudo në botë. Disa shtete i respektojnë më shumë se të tjerët, por standardet e përcaktuara nga ILO dhe OKB janë pika e referencës për të gjitha vendet.

Konventat ndërkombëtare janë marrëveshje ligjërish të detyrueshme ndërmjet shteteve, të cilat përcaktojnë standarde dhe rregulla në fusha të ndryshme, si të drejtat e njeriut, mjedisi, tregtia dhe të tjera. ***Kur një shtet ratifikon një konventë ndërkombëtare, ai angazhohet të respektojë dhe zbatojë dispozitat e saj***.

Në kontekstin e të drejtave të njeriut, Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut është një shembull i rëndësishëm. Kjo konventë, e miratuar nga Këshilli i Evropës, synon të mbrojë të drejtat dhe liritë themelore të individëve dhe është e detyrueshme për shtetet anëtare që e kanë ratifikuar atë. Në rast të shkeljeve të pretenduara të këtyre të drejtave, individët mund t'i drejtohen Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Republika e Shqipërisë ka ratifikuar të gjitha tetë Konventat Themelore të Organizatës Ndërkombëtare të Punës (ILO), të cilat janë:

1. **Konventa Nr. 29:** Për punën e detyrueshme.
2. **Konventa Nr. 87:** Për lirinë e asociimit dhe mbrojtjen e të drejtës së organizimit.
3. **Konventa Nr. 98:** Për zbatimin e parimeve të së drejtës së organizimit dhe marrëveshjeve kolektive.
4. **Konventa Nr. 100:** Për barazinë e pagesës ndërmjet burrave dhe grave për të njëjtën punë.
5. **Konventa Nr. 105:** Për ndalimin e punës së detyruar.
6. **Konventa Nr. 111:** Për ndalimin e diskriminimit në punësim.
7. **Konventa Nr. 138:** Për moshën minimale për pranimin në punë.
8. **Konventa Nr. 182:** Për ndalimin dhe veprimet e menjëhershme për eliminimin e formave më të këqija të punës së fëmijëve.

Përveç këtyre, Shqipëria ka ratifikuar gjithsej 54 Konventa të ILO-s, duke përfshirë 4 Konventa të Qeverisjes dhe 42 Konventa Teknike.

Republika e Shqipërisë ka ratifikuar katër Konventa të Qeverisjes të Organizatës Ndërkombëtare të Punës (ILO), të cilat janë:

1. **Konventa Nr. 81:** Për Inspektimin e Punës (1947).
2. **Konventa Nr. 122:** Për Politikën e Punësimit (1964).
3. **Konventa Nr. 129:** Për Inspektimin e Punës në Bujqësi (1969).
4. **Konventa Nr. 144:** Për Konsultimet Tripalëshe (Standardet Ndërkombëtare të Punës) (1976).

- Konventës nr. 154 "Bisedimet Kolektive 1981"

Ne ligjin nr. 8856, date 7.2.2002 Për ratifikimin e "Konventës nr. 154 "Bisedimet Kolektive 1981" te Organizatës se Ndërkombëtare te Punësimit.

Konventat 154 lidhet me nxitjen e bisedimeve kolektive. Njeh "detyrimin solemn të Organizatës Ndërkombëtare të Punës për të nxitur ndërmjet vendeve të ndryshme zbatimin e programeve botërore, që synojnë njohjen efektive të së drejtës së negociatave kolektive", dhe duke shënuar se ky parim është "plotësisht i zbatueshëm ndaj të gjithë njerëzve kudo që të janë";

Neni 1,

pika 1. Kjo Konventë zbatohet në të gjitha degët e veprimtarisë ekonomike.

Neni 2.

Në kuptim të kësaj Konvente, termi "bisedime kolektive" nënkupton të gjitha bisedimet që zhvillohen midis një punëdhënësi, një grupi punëdhënësish ose një apo më shumë organizatave të punëdhënësve, në njërin anë, dhe një apo më shumë organizatave të punonjësve, nga ana tjetër, për:

- a) përcaktimin e kushteve të punës dhe termit e punësimit; dhe/ose
- b) rregullimin e marrëdhënieve midis punëdhënësve dhe punonjësve; dhe/ose
- c) rregullimin e marrëdhënieve midis punëdhënësve ose organizatave të tyre; dhe një ose
- d) disa organizatave të punonjësve.

Nxitja e Bisedimeve Kolektive

Neni 5

1. Duhet të merren masa, në përputhje me kushtet e vendit, për nxitjen e bisedimeve kolektive.
2. Qëllimi i masave të përmendura në paragrafin 1 të këtij neni duhet të jetë:
 - a) negociatat kolektive duhet të bëhen të mundura për të gjithë punëdhënësit dhe të gjitha grupet e punonjësve në degët e veprimtarisë që mbulohen nga kjo Konventë;
 - b) bisedimet kolektive duhet të shtrihen progresivisht në të gjitha çështjet e mbuluara nga nën paragrafët a, b, dhe c të nenit 2 të kësaj Konvente;
 - c) inkurajimi i caktimit të rregullave procedurale në marrëveshje midis organizatave të punëdhënësve dhe punonjësve;
 - d) bisedimet kolektive nuk duhet të pengohen nga mungesa e dispozitave që rregullojnë procedurën e tyre ose nga pasaktësia ose papërshtatshmëria e këtyre rregullave;
 - e) organet dhe procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të punës duhet të jenë të tilla që të ndihmojnë nxitjen e bisedimeve kolektive.

Neni 6

Dispozitat e kësaj Konvente nuk ndalojnë veprimin e sistemeve të marrëdhënieve profesionale, në të cilat bisedimet kolektive zhvillohen në kuadrin e mekanizmit ose insitucioneve të pajtimit dhe/ose arbitrimin, mekanizëm ose institucione në të cilat Palët në bisedimet kolektive marrin pjesë vullnetarisht.

- "Konventa nr.95 "Mbrotja e Pagave, 1949" e Organizatës Ndërkombëtare të Punës".
Nr.8787, date 7.5.2001 PER RATIFIKIMIN E "KONVENTES NR.95 "MBROJTJA E
PAGAVE, 1949" TE ORGANIZATES NDERKOMBETARE TE PUNES"

Neni 5

Pagat duhet t'i paguhen drejtpërsëdrejti punëtorit përkatës, përveç se kur parashikohet ndryshe ne legjislacionin e vendit, marrëveshjen kolektive ose vendimet e arbitrazhit apo kur punëtori i interesuar ka rënë vete dakord për të kundërtën.

Neni 8

1. **Zbritjet nga pagat** mund të lejohen vetëm në kushtet dhe në masën e caktuar nga legjislacioni i vendit ose **te parashikuara në marrëveshjen kolektive** ose në vendimin e arbitrazhit.
2. Punëtorët duhet të informohen në mënyrën që gjykohej me e përshtatshme nga autoriteti kompetent, për kushtet dhe masën në të cilën mund të bëhet zbritja.

Këto konventa janë pjesë e angazhimit të Shqipërisë për të respektuar dhe zbatuar standardet ndërkombëtare të punës, **duke promovuar drejtësinë sociale dhe të drejtat e punëtorëve**, kështu që këto konventa do të jen pjesë në zbatim të të gjithë proceseve në marrëdhënien të kontratës kolektive të punës ndërmjet palëve në proces.

4. E Drejta Civile, në referim të Kodit Civil në RSH-se;

- në ligjit nr.7850, datë 29.7.1994 "Për Kodin Civil të RSH-se" (i ndryshuar), pjesa V, Kontratat, në vijim të neneve 659, 660, 661, me këtë kontratë kolektive, synon të;
- ✓ Krijimin e veprimit juridik me anë të së cilës një ose disa palë krijojnë, ndryshojnë ose shuajnë një marrëdhënie juridike.
 - ✓ Te përcaktojmë lirisht përmbajtjen e saj, brenda kufijve të vendosura nga legjislacioni në fuqi.
 - ✓ Kontrata është me detyrim të njëanshëm, kur njëra palë Enti Publik Kombëtar; "Urdhri i Inxhinierive në RSH-se", merr përsipër detyrim ndaj palës tjetër pa patur kjo e fundit ndonjë detyrim ndaj saj.
 - ✓ "Pala Tjetër" janë;
- 1) Punëtorët e Mendjes, individë që zotërojnë kualifikimet profesionale të veçanta, me Edukim të Nivelit të Lartë Universitar, të cilët zotërojnë dokumentin zyrtar "Diplomë", me "TITULL" Inxhinier të Profesionit të zgjedhur prej tyre, por edhe pa u kufizuar në Student, Praktikant, Kandidat për Titull..
 - 2) Punëtorët e Fuqisë së Krahut, individë që zotërojnë kualifikimet profesionale të veçanta, me Edukim të Nivelit të Mesëm Profesional, të cilët zotërojnë dokumentin zyrtar "Dëshmi Profesionale", të Profesionit të zgjedhur prej tyre, por edhe pa u kufizuar në individë të identifikuar që punojnë dhe të certifikuar paraprakisht.

5. E drejta për Kryerjen e Aktit ne referim te “Kodit te Punës ne RSH-se”

- ne ligjit nr. 7961, datë 12.7.1995 “KODI I PUNËS I RSH-se” (i ndryshuar), Kontrata Kolektive e Punës Kreu XV, ne vijim te neneve 159, 161, 169, me këtë kontrate kolektive, synojmë te përcaktojmë kushtet minimale për te drejtët dhe detyrime e punëmarrësit;
- ✓ *Kjo Kontratë Kolektive përmban dispozita mbi kushtet e punësimit, lidhjen, përmbajtjen dhe përfundimin e kontratave individuale të punës, formimin profesional, si dhe mbi marrëdhëniet midis palëve kontraktuese.*
 - ✓ *Kjo Kontratë kolektive përmban dispozita që vendosin punëdhënësit dhe punëmarrësit në raporte të detyrueshme të krijuara nga palët, ndaj personave juridikë.*
 - ✓ *Kjo Kontratë Kolektive përmban dispozita të favorshme për te gjithë te punëmarrësit njësoj, me përjashtimin e rasteve të parashikuara shprehimisht në ligje te veçanta.*
 - ✓ *Kjo Kontratë Kolektive përcakton fushën territoriale dhe profesionale të zbatimit të saj.*
 - ✓ *Secila nga palët kontraktuese zbaton kontratën kolektive te punës dhe Enti Publik Kombëtar, Urdhri i Inxhinierive ne RSH-se, do te kujdeset për zbatimin e kontratës për anëtarët e saj. Secila nga palët kontraktuese zbaton detyrimin e paqes së punës vetëm kur palët kanë rënë dakord për të, shprehimisht, me shkrim. Detyrimi i paqes së punës sipas paragrafit të dytë të kësaj dispozite zbatohet nga çdo kontraktuese/punëdhënës ose jo, në fushën e zbatimit territorial e profesional të kontratës kolektive dhe nga çdo person i lidhur me këtë të fundit.*

6. E drejta për te Vendosur për te Krijuar Aktin Administrativ ne referim te “Kodit te Procedurës Administrative ne RSH-se”

- ne ligjit nr. 44/2015 “KODI I PROCEDURAVE ADMINISTRATIVE I RSH-se”, ne vijim neni 2, Fusha e Zbatimit, përcaktohet;
- pika 1. Ky Kod zbatohet kur organi publik, në ushtrimin e funksioneve publike administrative, të rregulluara nga e drejta administrative:
- a) vendos për të drejtat, detyrimet dhe interesat e ligjshëm të personave, si dhe çdo rast tjetër, kur ligji parashikon shprehimisht nxjerrjen e një akti administrativ;
 - b) lidh një kontratë administrative apo kryen një veprim tjetër administrativ, i cili ka të bëjë me të drejtat, detyrimet dhe interesat e ligjshëm të personave.
- pika 2. Dispozitat e këtij Kodi zbatohen edhe për rastet kur:
- a) personat juridikë, publikë apo privatë, që ushtrojnë funksione vetë-rregulluese në fushën e profesioneve të rregulluara, të krijuara me ligj apo që u është dhënë e drejta e ushtrimit të këtyre funksioneve, në bazë të legjislationit në fuqi, vendosin sipas shkronjës “a”, të pikës 1, të këtij neni;

ne interpretim te nenit 3, pika 1, germa b)

b) “Akti administrativ kolektiv” është një shprehje e vullnetit nga organi publik, në ushtrimin e funksionit të tij publik, që i drejtohet një grupi subjektesh, anëtarët e të cilit janë të përcaktuar individualisht ose mund të përcaktohen individualisht mbi bazën e karakteristikave të përgjithshme, i cili krijon, ndryshon ose shuan një marrëdhënie juridike konkrete;

1.4. Historiku i Modifikimeve

Rishikimi nr.	Data Efektive	Përmbledhje e modifikimeve